

Курсов проект

Превод Корнелий Тацит, Анали, първа книга

учебна 2005/2006 година

Ръководител на проекта: доц. д-р Недялка Георгиева

КОРНЕЛИЙ ТАЦИТ
“АНАЛИ”
1 КНИГА, 1 – 40

1. Град Рим първоначално управляваха царе. Свободата и консулата установи Луций Брут. Диктаторската власт се даваше за кратко време. Нито правомощията на децемвирите траеха повече от две години, нито институцията на военните трибуни с консулска власт просъществува дълго. Едноличното управление и на Сула, и на Цина не бе продължително. Силата и влиянието на Гней Помпей бързо преминаха у Цезар, а военната мощ на Лепид и Антоний – у Август, който прие във властта си под името принцепс цялата държава, обезсилена от гражданските войни. Успехите и несполуките на древните римляни описаха известни писатели; не липсваха и блестящи таланти, които да предадат събитията от времето на Август, докато не бяха отблъснати от нарастващото раболепие. В годините на властване на Тиберий, Калигула, както и на Клавдий и Нерон историята бе изопачавана от страх, а след смъртта им – поради днешната омраза към тях. Ето защо реших да изложа накратко края на управлението на Август, а след това принципата на Тиберий и последвалите събития, без гняв и пристрастие, понеже причините за тях са ми чужди.

2. След сразяването на Брут и Касий вече не съществуваше редовна държавна армия; Помпей бе победен при Сицилия, Лепид – премахнат, Антоний – убит, останал бе само Август като водач на Юлиевата партия. След като се отказа от титлата “триумвир” представяйки се за консул, доволен от възможностите на трибунската власт, за да подпомага народа, Август примами войниците чрез подаръци, народа – чрез ниски цени на зърното, а всички граждани – чрез сладостта на мира. Издигаше се постепенно, привличаше към себе си без никаква съпротива правомощията на сената, на магистратите, на законите, тъй като най – смелите държавни мъже бяха сразени чрез меч и проскрипции, докато останалите първенци, колкото по – ревностно му служеха, толкова повече бяха издигани чрез обогатяване и постове; с укрепнали позиции след този обрат, предпочитаха сигурното настояще пред размирното минало. Провинциите не оспориха това състояние на нещата, тъй като изпитваха недоверие спрямо сената и римския народ заради боричканията на силните и алчността на магистратите и понеже законите, които насилието, домогването до служби и корупцията обезсилваха, бяха безполезни.

3. Междувременно Август, в подкрепа на едноличната власт, издигна сина на сестра си Клавдий Марцел, още съвсем младеж, като понтифекс и курулен едил, а също и Марк Агрипа, от скромен произход, но добър войник и негов съратник в победата, като консул в две последователни години; и след скоро последвалата смърт на Марцел го прие за зет. Тиберий Нерон и Клавдий Друз, своите доведени синове, почете с императорски титли, макар че все още не бе

изгубил никого от семейството си; понеже той прие в Юлиевия род синовете на Агрипа – Гай и Луций и още преди да са сменили момчешката дреха, той силно желаше да ги обяви за “първенци на младежта” и да ги определи за бъдещи консули, макар привидно да отричаше. Когато Агрипа почина, Луций Цезар, на път към войската си в Испания, и Гай, завръщайки се от Армения, и двамата бяха покосени или от преждевременна смърт, или от коварството на машехата си Ливия; и тъй като Друз бе починал по - рано, само Тиберий Нерон бе останал от осиновените синове на Август; към него се насочи всичко. Той бе осиновен, провъзгласен за колега, споделящ върховната и трибунската власт, беше представен пред цялата армия, но не както преди, чрез тайните машинации на майка си, а открито – по нейно предложение. Защото Ливия до такава степен бе впримчила Август на стари години, че той изпрати на остров Планазия единствения си внук Агрипа Постум, който макар и наистина лишен от достойни качества и надарен с глупостта на грубата телесна сила, все пак не бе уличен в никакво престъпление. Август, бога ми, постави начело на осемте Рейнски легиона Германик, сина на Друз, и заповяда на Тиберий да го осинови, макар Тиберий да имаше в семейството си млад син, за да се подкрепи властта с повече опори. По това време не се водеше друга война, освен срещу германите, чиято причина бе по – скоро да се изтрие срамът заради загубената с Квинтилий Вар войска, отколкото желанието за разширяване на държавата или друга сериозна полза. В Рим ситуацията бе спокойна, магистратурите носеха все същите наименования, младото поколение бе родено след битката при Акций, а мнозинството от възрастните – по време на гражданските войни. Колко хора бяха останали, които да са видели републиката?

4. Впрочем, след като бе преобърнат държавният строй, не бе останало нищо от старите и здрави нрави. След премахването на равенството всички съблюдаваха заповедите на принцепса, нямаше страх за настоящето: докато Август бе в разцвета на силите си, поддържаше себе си и семейството си в мир. С напредването на възрастта започнаха да го измъчват болести и отслабващото му тяло; крайт приближаваше, а с него и нови надежди: малцина напразно обсъждаха благата на свободата, повечето се страхуваха от граждански войни, а останалите ги желаеха. Голямата част от гражданите разпространяваха всевъзможни клюки за предстоящите господари: Агрипа бил жесток и подстрекаван от опозоряване, недостоен за такава отговорност, нито по възраст, нито по опитност; Тиберий Нерон бил в зряла възраст, доказан във война, но притежаващ старата и вродена надменност на Клавдиевия род и множество признаци на жестокия му характер, макар и да били потискани, все пак понякога избухвали. Той от ранна възраст бил възпитаван в императорски дом; още от млади години бил отрупан с консулати и триумфи. През онези години, които прекарал на остров Родос уж в уединение, не мислел за нищо друго, освен за отмъщение, двуличие и тайни страсти.

Към това се прибавяла и майка му с женското си властолюбие: трябвало да служи на една жена и отгоре на това и на двама младежи, които първо щели да потиснат републиката, а в един момент щели да я разкъсат.

5. Докато обсъждаха такива и подобни теми, здравето на Август се влошаваше; някои подозираха вина у съпругата му. Понеже няколко месеца по – рано се бе разпространил слух, че Август, след като избрал доверени хора, и с един – единствен спътник – Фабий Максим – отплавал към Планазия, за да посети Агрипа; там и двамата пролели много сълзи и проявили знаци на привързаност; от това възникнала надежда, че младежът ще се върне в дома на дядо си. Този факт Максим издал на съпругата си, а тя – на Ливия. Това станала

известно на Август; малко по – късно починал Максим, зародило се съмнение дали смъртта му не е предизвикана; дочути били вайканията на съпругата му на погребението, обвиняваща се, че била причината за кончината на съпруга си. Както и да са стояли нещата, едва навлязъл в Илирик, Тиберий бързо бил повикан с писмо от майка си; не е достатъчно ясно дали е намерил Август жив или издъхнал в град Нола; понеже Ливия препречила двореца и подстъпите със зорки пазачи; от време на време се разпространявали радостни новини, докато не били взети мерките, които обстоятелствата налагали: една и съща вест съобщила едновременно, че Август е издъхнал и че Тиберий е взел властта.

6. Първото злодеяние на новия принципат бе убийството на Агрипа Постум: него, неподозиращ и невъоръжен, центурионът се затруднил да убие, макар да бил подготвен духом. Тиберий докладва в сената по този въпрос: престори се, че било по заповед на баща му, с която той нареждал на трибуна, поставен за охрана, да не се бави да убие Агрипа, веднага щом самият той почине. Без съмнение Август се е оплаквал много и сериозно от нравите на младежа, за да постигне изгнанието му да се одобри със сенатско решение: впрочем той никога не се е показвал толкова коравосърдечен, за да убие някой от своите близки, нито било вероятно да погуби внука си заради сигурността на доведения си син. По – скоро Тиберий и Ливия, той – от страх, тя – заради омразата си като мащеха, ускорила смъртта на подозрителния и ненавистния им младеж. Когато центурионът според военния устав докладва, че е действал по заповед, Тиберий отговори, че той не издал такова нареждане и следва да се даде отчет пред сената за стореното. След като Салустий Крисп, съпричастен в тайната (той бе изпратил на трибуна бележката със заповедта), разбра това, страхувайки се да не бъде подведен под отговорност – еднакво опасно бе да разкрие измислени или верни неща – посъветва Ливия да не прави публично достойние тайните на императорския дом, решенията на приятелските кръгове и заповедите към войниците, нито пък Тиберий да унищожава силата на принципата като докладва всичко на сената: това било условието за управление – че сметката излизала, само ако се прави от едного.

7. В Рим в раболепничество се впуснаха консули, сенатори, конници. Колкото по – знатни, толкова по – измамни и напористи бяха, и с престорено лице, за да не изглеждат радостни от смъртта на принципса, нито прекомерно скръбни от възкачването на новия, смесваха сълзи, радост, оплакване, подмазвачество. Консулите Секст Помпей и Секст Апулей първи се заклеха (като консули) в името на Тиберий Цезар, а пред тях – Сей Страбон и Гай Тураций, първият – като префект на преторианските кохорти, вторият – като префект по продоволствията; след това се заклеха сенатът, войниците и народът. Защото Тиберий осъществяваше всичко посредством консулите, сякаш републиканският строй бе запазен и той се колебае дали да управлява: дори едиктът, чрез който свика сената, издаде в качеството си на народен трибун – длъжност, получена от Август. Съдържанието на едикта бе кратко и твърде скромно по смисъл: той имал намерение да се посъветва относно почестите към баща си и да не се отделя от тялото му – само тази единствена обществена длъжност щял да поеме.

Но след смъртта на Август беше дал на преторианската кохорта паролата като император; заобиколен бе от охрана, стражи и всичко останало, присъщо на императорския двор; войници го придружаваха до форума, войници го следваха до сената. Изпрати писма до войската, сякаш вече бе приел титлата принципс; в нищо друго не бе уклончив, освен когато говореше в сената. Основната причина бе страхът да не би Германик, в чиито ръце бяха толкова

легиони и огромни съюзнически спомагателни войски, радващ се на изключителното благоразположение на народа, да предпочете да притежава властта, отколкото да я очаква. Съобрази си с общото мнение, за да изглежда избран по – скоро от държавата, отколкото пропълзял във властта посредством женски интриги и старческо осиновяване; после стана известно, че той престорено се колебаел, за да проникне дълбоко в мислите на знатните: понеже тълкуваше изопачено (като престъпление) думите и изразенията на лицата на сенаторите, а после ги скриваше дълбоко в паметта си.

8. Не позволи в първия ден да се обсъжда от сената нищо друго, освен погребението на Август, чието завещание, донесено от весталките, обявяваше за наследници Тиберий и Ливия. Ливия бе приета в Юлиевия род с името Августа; на второ място бе вписал внуците и правнуците си, на трето – първенците в държавата, макар повечето да му бяха ненавистни, само заради слава и почести от бъдните поколения. Имуществото му не бе повече от обичайното за редови гражданин, освен че даде на народа и плебса 43 500 000 сестерции, на всеки от войниците в преторианските кохорти – по 1000 сестерции, на гражданите – по 500, на легионерите и кохортите от римски граждани – по 300 сестерции на човек. Тогава обсъдиха въпроса относно погребалните почести за Август; най – забележително бе това, че Гай Азиний предложи погребалното шествие да мине през триумфалната арка, а Луций Арунций – да бъдат носени пред шествието заглавията на прокараните от Август закони и имената на победените от него племена.

Валерий Месала добави да се подновява ежегодно клетвата в името на Тиберий. Запитан от Тиберий дали е направил предложението по негова поръка, отговори, че се изказва по собствено желание и че ще се ползва само със своите решения по въпроси, които засягат държавата, дори с риск да го засегне: само този вид ласкателства се запази.

Сенаторите настояваха тялото на Август да бъде носено към кладата на раменете на сенаторите. Тиберий отклони предложението с високомерна скромност, предупреди народа с едикт да не искат тялото да бъде изгорено на форума, вместо на Марсово поле, определеното за това място, както някога с прекомерно усърдие смутили погребението на божествения Юлий. В деня на погребението войници стояха на стража и хората, които сами бяха свидетели или бяха научили от родителите си за онзи първи ден на непривично дотогава робство и на нещастно възвърната свобода, този ден, когато смъртта на диктатора Цезар на едни се виждаше като най – голямото злодеяние, а на други – като върховно щастие, много се забавляваха: сега погребваха престарял принцепс, след дълго управление, при това осигурил на наследника си сили срещу републиката, та той, видите ли, трябвало да бъде пазен от военна охрана, за да бъде спокойно погребението му.

9. След това много се говореше за самия Август; повечето хора се учудваха на глупави съвпадения: че един и същи ден е бил първи от властването му и последен от живота му; че в Нола починал в същия дом и спалня, както и баща му Октавий. Често се обсъждаше броят на консулствата, който достигна сбора на тези на Валерий Корв и Гай Марий, продължавана тридесет и седем години трибунска власт, получената двадесет и един пъти титла “император”, както и други видове почести, многократно повтаряни или се присъждали нови. Разумните хора говореха различно за живота му – някои го превъзнасяха, други го укоряваха. Едни твърдяха, че от синовна привързаност към баща си и заради положението в държавата, в която по онова време не действал никакъв закон,

той бил подтикнат към гражданска война, която нито може да се подготви, нито може да се проведе с почтени средства. Освен това бил отстъпил в много случаи и на Антоний, и на Лепид, само и само за да отмъсти за смъртта на баща си. След като Лепид бил загубил влиянието си от глупост, а Антоний бил унищожен от собствените си страсти, нямало вече никакъв друг лек за размирната държава, освен да бъде управлявана от един човек. Все пак държавата била устроена не като царство, нито като диктатура, а под името “принципат”. Империята била обградена от океана и от най – далечните реки; легионите, провинциите, флотът, всичко било свързано помежду си. Било установено правосъдие сред гражданите, умереност в отношението към съюзниците. Самият град Рим бил великолепно украсен и само незначителни проблеми били решени с насилие, и то за се справят мирно с останалите.

10. Други пък казваха, че синовната привързаност и положението в държавата били само претекст; заради желание за власт той бил подбудил ветераните чрез подкупи, бидейки още младеж и частно лице, събрал войска, подкупил легионите на консула Марк Антоний и се престорил на привърженик на Помпейанската партия. Скоро, когато завзел преторската власт и отличителните ѝ знаци чрез декрет на сената, след смъртта на Хирций и Панса, убити било и двамата от врагове, било Панса – от излята в раната му отрова, а Хирций – от своите войници и коварният интригант Цезар, получил войските и на двамата. Изтръгнал консулство от сената против волята му и обърнал срещу държавата войските, които бе получил срещу Антоний, конфискувал собствеността на някои граждани и разделил земите, което не се харесало дори на тези, които извършиха тези деяния.

Смъртта на Касий и Брутовците била отдадена на семейни вражди, макар че дългът повелява да се откажеш от личната неприязън в името на общото благо. Помпей измамил чрез призрака на мира, а Лепид – чрез маската на приятелството. После Антоний, обвързан с договорите в Тарент и Брундизий и чрез брак със сестра му, заплатил това коварно роднинство с живота си. Без съмнение след това се възцарил мир, ала кървав: Лолий и Вар били сразени, в Рим били убити хора като Варон, Егнаций, Юл. Клюките не пощадиха и дома на Август: била отведена съпругата на Нерон и се допитали до жреците едва ли не с подигравка дали би могла да се омъжи, след като е заченала, но все още не е родила. Обсъждаха разточителството на Квинт Тедий и Ведий Полион; най – сетне казваха, че Ливия била ужасна като майка на държавата и ужасна като мащеха в Юлиевия дом. Не била останала никаква почит за боговете, след като Август пожелал да бъде почитан от фламини и жреци в храмове и чрез божествени изображения. Не бил осиновил като наследник Тиберий от обич или загриженост за държавата, а защото съзрял неговата арогантност и жестокост и търсел слава за себе си чрез огромния контраст между двамата. Понеже няколко години по – рано Август, когато отново искал от сенаторите трибунска власт за Тиберий, макар речта му да била хвалебствена, подхвърлил намеци за маниерите, възпитанието и навиците му, в които го обвинил, уж извинявайки. Прочее, след като погребението бе извършено според обичая, му бе определен храм и ритуали като на божество.

11. След това сенаторите започнаха да молят Тиберий да поеме властта. Той уклончиво изтъкна различни доводи: величието на държавата и своята скромност. Единствено духът на божествения Август бил способен да носи толкова голямо бреме. Той, навлязъл в част от държаните отговорности, бидейки призован от самия Август, се бил научил колко трудно и колко подвластно на съдбата е бремето да управляваш целокупната империя. Затова в

общество, основано на такива знатни мъже, не бивало властта да се отнася само върху един. Мнозина по – лесно биха изпълнявали държавните задължения с общи усилия. В тази реч имаше повече тържественост, отколкото достоверност. Думите на Тиберий, било по природа, било по навик, бяха винаги неясни и мъгляви, дори за неща, които не желаше да скрие. Тогава, обаче, в стремежа си да потули дълбоко истинските си чувства, все повече се оплиташе в съмнителни и двусмислени твърдения. Но сенаторите, чийто единствен страх бе да би да усети, че ясно разбират думите му, избухнаха в сълзи, стенания и оброци. Те протягаха молитвено ръце към боговете, към статуята на Август, към колената на Тиберий, когато внезапно той заповяда да се донесе и прочете един документ. Документът съдържаше държавния бюджет, броя на легионите и спомагателните войски, флотата, големината на подчинените царства, провинциите, видовете преки и косвени данъци, разходите на държавата и издръжката на армията. Целият финансов отчет Август бе написал собственоръчно и бе добавил, поради страх или от завист, препоръка империята да се запази в тези ѝ граници.

12. Междувременно, когато сенатът вече стигна до най – унижителни молби, Тиберий се изпусна неволно, че макар да не е достоен за бремето на цялата държава, все пак, която и част да му отредят, би се нагърбил с управлението ѝ. Тогава Азиний Гал каза: “Питам те, Цезаре, коя част от държавата искаш да ти се повери?” Стреснат от ненадейния въпрос, Тиберий замлъкна за малко. След като се съвзе, отговори, че неговата скромност не му позволява да избере или да избегне нещо от това, от което предпочита да се откаже изобщо. Гал пък, понеже забеляза обидата на лицето му, каза, че въпросът му не е целял да раздели това, което не може да се раздели, а да покаже ясно с признанието на Тиберий, че тялото на държавата е едно и трябва да се управлява от волята на едного. Добави хвалебствия за Август и припомни личните победи на Тиберий, които бе извършил отлично в мирно време в продължение на толкова много години. Но не умиловисти гнева му, ненавистен му още отпреди, защото съпругата му бе някога жена на Тиберий, освен това Азиний Гал според Тиберий се перчеше повече, отколкото позволява положението му на гражданин и бе наследил дързостта на баща си Азиний Полион.

13. След това Луций Арунций, чиято реч не бе много различна от тази на Гал, също обиди Тиберий, макар цезарят да не таеше стар гняв към него: но го подозираше, понеже бе богат, решителен, с отлични качества и съответна на тях слава сред съгражданите си. Понеже Август в последните си разговори, когато обсъждаше кои точно сенатори биха могли заместят принцепса, кои ще откажат, кои ще искат, въпреки че не са достойни и кои и ще могат, и ще желаят силно, бил казал, че Марк Лепид е способен, но би отказал, Азиний Гал е алчен, но не е по силите му, а Луций Арунций е наистина достоен и би се осмелил, ако му се отдаде удобен случай.

За първите две имена в изворите има съгласие, но вместо Арунций някои мои източници споменават Гней Пизон.

Скоро всички, освен Лепид, бяха обвинени в различни престъпления по внушение на Тиберий. Дори и Квинт Хатерий и Мамерк Скавър засегнаха подозрителната душа на Тиберий: Мамерк, казвайки: “Докога ти, Цезаре, ще търпиш държавата да няма глава?”; а Скавър, понеже спомена, че имало надежда молбите на сената да бъдат наистина напълно удовлетворени, защото Тиберий не бил отхвърлил решението на консулите по силата на трибунската си власт. Тиберий веднага се нахвърли срещу Хатерий. Скавър, на когото се разгневи непоправимо, отмина с мълчание. Изморен от всеобщите викове и

отделните искания на всеки сенатор, склони малко по малко, не за да признае, че приема властта, а за да спре да отказва и по тази причина да бъде питан. Известно е, че Хатерий, когато влязъл в двореца Палатина, за да моли за милост, и се хвърлил в краката на разхождащия се Тиберий, за малко не бил убит, понеже Тиберий паднал случайно или възпрепятстван от ръцете му. Все пак Тиберий не би се смекчил дори пред угрозата да унищожи един толкова знатен човек, докато Хатерий не помолил Августа е не бил защитен от нейните най – настойчиви молби.

14. Раболепието на сената и към Ливия бе голямо. Едни предложиха тя да се нарича родителка, други – майка на родината, повечето – да бъде прибавено към името на Цезар – син на Юлия. Тиберий, споменавайки често, че почестите спрямо жени трябва да бъдат умерени и че той ще се възползва от същата умереност в почестите, които ще бъдат отредени и на него, впрочем обезпокоен от завист и приемайки като лична обида издигането на майка си, дори не позволи да ѝ се назначи ликтор, забрани построяването на Олтар на осиновяването и всякакви подобни почести.

За Цезар Германик, обаче, поиска пожизнена проконсулска власт, изпратени бяха легати, които да му съобщят едновременно, че е избран и да му поднесат съболезнования по повод смъртта на Август. Подобно искане не бе необходимо за Друз, защото, бидейки избран, но все още невстъпил в длъжност консул, се намираще в Рим. Тиберий събщи имената на 12 кандидати за претура, брой, установен от Август и въпреки молбата на сената да го увеличи, той се закле да запази това число.

15. Тогава за пръв път изборите бяха прехвърлени от Марсово поле в сената, понеже до този ден, макар най – важните избори да ставаха по усмотрение на принцепса, все пак някои въпроси можеха да се разрешат чрез настояването на трибите. Народът не оплака отнетото си право, освен в безделнически разговори. Сенаторите, освободени от подкупите и унижителните молби, охотно приеха предложението. Тиберий в качеството си на принцепс обеща да не препоръчва повече от четирима кандидати, които трябвало да бъдат посочени без право на отхвърляне и без проведена предизборна агитация.

Междувременно народните трибуни се обърнаха с молба към Тиберий да им бъде разрешено на свои разноси да устроят игри, които по името на Август да се нарекат Августалия и под това наименование да се внесат в календара. Все пак бяха отпуснати пари от държавната хазна, бе разрешено на организаторите носенето на триумфални дрехи в цирка, но не им бе позволено да пристигнат с триумфална колесница.

Скоро, обаче, ежегодният празник бе прехвърлен към правомощията на градския претор, който завеждаше съдопроизводството между граждани и чужденци.

16. Такава бе ситуацията в Рим, когато бунт обхвана Панонските легиони; причината не бе нова: смяната на принцепса обещаваха безграничност на безредието и надежда за облаги от гражданската война. В летния лагер имаше три легиона под командването на Юний Блез, който след като се разбра за смъртта на Август и възкачването на Тиберий, освободи войниците от обичайните им задължения било заради траур, било от радост. От този момент войниците започнаха да буйстват, да влизат в спречквания, да надават ухо за думите на най – пропадналите, накрая се стремяха към разкош и безделие, а презираха дисциплината и трудолюбието. В лагера имаше някой си Перцений, някога водач на клакьорите в театъра, след това редови войник, с дързък език и опитен в театралното изкуство на подстрекаване на тълпата. Той постепенно увеличаваше в разговори през нощта или привечер безхитростните войници,

които се чудели се какво ще бъде състоянието на военната служба след Август, и след като по – добрите се оттегляха, събираше всички най – ужасни.

17. Най – накрая, понеже вече и други съучастници в бунта се бяха присъединили, той, говорещ сякаш пред събрание, ги попита защо те, подобно на роби, се подчинявали на неколцина центуриона и още по – малко трибуни; кога щели да се осмелят да поискат настоятелно облекчения, ако сега не се обърнали било с молби, било с оръжия към новия и все още неутвърдил се до този момент принцепс?

В продължение на толкова години достатъчно били онеправдавани поради собственото си бездействие, понеже търпели по 30 – 40 години военна служба, макар че били вече старци и повечето – с осакатени от рани тела. Дори за уволнителите се това не било край на военната им служба – зачислени в запаса, понасяли същите трудности под друго име. И ако някой случайно оцелее при толкова превратности, тогава и до ден днешен бивал влечен в далечни страни, където под името земя получавал влажно блато или планинска пустош.

А и наистина самата военна служба била тежка и недоходоносна, душата и тялото били оценени на 10 аса дневно; от тях – дрехи, оръжия, палатки, чрез тях се откупували от жестокостта на центурионите и се освобождавали от наряд. И, бога ми, телесните наказания и рани, тежката зима, изморителните дела, свирепата война и безплодният мир били вечни. Нямало друго средство за облекчение, освен военната служба да започва при определени условия: да им се заплаща по един денарий, шестнадесетата година да е край на военната служба, да не бъдат задържани повече като запасници и в самия лагер да им бъде изплащано паричното обезщетение.

Нима преторианските кохорти, които получават дневно по два денария, които след 16 години се връщат по домовете си, понасяли по – големи рискове?

Градската стража, той не подценяваше, но все пак сред дивите племена войниците съзират врага от прага на палатката!

18. Войниците един през друг започнаха да шумят, отправяйки различни подкани; едни показваха с укор белезите от камшици, други – белите си коси, мнозина – изгърканите си дрехи и голите си тела. Най – накрая стигнаха до там в беса си, че поискаха трите легиона да се смесят с един. Това искане пропадна поради вътрешно съперничество, понеже всеки желаше тази почит за своя легион; обърнаха се към друга идея и разположиха заедно трите орли и знаците на кохортите, едновременно с това струпаха на куп чимове, издигнаха платформа, за да бъде по – видно разположението им. Докато трескаво вършеха това, дойде Блез. Започна да порицава и да спира отделни войници, викайки: “По – скоро изцапайте ръцете си с моята кръв, да убиете легат е по – леко престъпление, отколкото да измените на главнокомандващия! Аз или жив ще запазя верността на легионите, или убит ще предизвикам разкаянието им.”

19. Въпреки това, благодарение на чимове насипът нарастваше и стигаше вече до човешки ръст, когато най – накрая сломени от упоритостта на Блез, се отказаха от начинанието си. Блез с голямо красноречие заяви, че не трябва да стигат до Цезар чрез метеж и безредици; старите войници нямали толкова необичайни искания към предишните пълководци, нито самите те – към божествения Август. Не било подходящо било в този момент в началото на управлението на принцепса той да бъде натоварван с грижи. Ако все пак в мир упорстват да получат такива неща, каквито и победителите в гражданските войни не изисквали, защо противно на повинуването и военната дисциплина замисляли насилие?

Нека определят пратеници и да им дадат в негово присъствие поръчение. Свикове одобриха сина на Блез, един от трибуните, да бъде натоварен с това пратеничество и да се застъпи за войниците – уволнение от военна служба след шестнадесет години. Други неща те щели да му възложат, когато първите се увенчаели с успех.

След заминаването на младежа, настъпи сравнително спокойствие, но войниците се държаха надменно, понеже фактът, че синът на командира им стана молител за общото благо, ясно посочваше, че чрез наложена принуда са получили това, което чрез скромност не биха могли.

20. Междувременно манипулите, изпратени преди започването на бунта в град Навпорт, за да строят пътища и мостове и други военни съоръжения, след като чуха за бунта в лагера, прекъснаха работа и като ограбиха близките селища и самия Навпорт, имащ статус на муниципий, и задържаха центурионите, започнаха да ги обсипват с насмешки, обиди и бой. Особено изявен бе гневът срещу Ауфиденей Руф, префект на лагера, когото, смъкнат от носилката си, натовариха с военен багаж и подкараха към първата бойна редица, питайки го често с насмешки дали с лекота понася толкова тежък товар и толкова дълъг път. Понеже Ауфиденей Руф, дълго време обикновен войник, сетне центурион, а скоро след това – префект на лагера, остарял във военни задължения и трудности и толкова по – жесток, тъй като сам бе изстрадал военната служба, възстановяваше старата и сурова военна дисциплина.

21. При появяването им метежът се възобнови и те, блуждаейки без ред, започнаха да опустошават околностите. Блез заповяда за назидание на другите да накажат малцината, най – много натоварени с плячка и да ги заключат в карцера: защото дори тогава на легата се подчиняваха центурионите и най – добрите от всяка манипула. Арестуваните се противопоставиха на влачещите ги, като прегръщаха колената на стоящите наоколо войници, ту викайки имената на отделни хора, ту цялата центурия, в която всеки бе войник, след това призоваваха кохортата и целия легион, като заплашваха, че всички ги заплашва подобна съдба. Едновременно с това обсипваха Блез с обиди и призоваваха за свидетели небето и боговете и правеха всичко възможно, за да предизвикат омраза към легата, състрадание към самите тях, както и страх и гняв. Различни легионери от всички страни се спуснаха и след като щурмуваха карцера, освободиха ги от оковите, освен това дори се смесиха с дезертъри и осъдени за углавни престъпления.

22. Бунтът се ожесточи, водачите на метежа се умножиха. Някой си Вибулен, обикновен войник, вдигнат на раменете на стоящите наоколо пред трибунала на Блез, каза пред развълнуваните и очакващи какво ще стане войници: “Вие възвърнахте светлината и духа на тези невинни и най – нещастни хора; но кой ще възвърне живота на брат ми, кой ще ми върне брата? Него, изпратен при вас от германската войска по въпроси за общото благо, Блез уби миналата нощ чрез гладиаторите си, които държи и въоръжава за гибел на войниците. Отговори, Блезе, къде си захвърлил трупа; дори враговете не отказват погребение. Когато заситя моята болка с целувки, със сълзи, заповядай и мен да ме убият, стига само тези войници да ни погребат, нас, загинали не поради друго престъпление, а защото сме мислили за доброто на легионите.”

23. Влагаше жар в думите си чрез плач, удряйки с ръце гърдите и лицето си. След като разбута онези, които го носеха на рамене, падна, търкаляйки се презглава в краката на отделни войници и предизвика такова объркване и гняв, че част от войниците тръгнаха да търсят гладиаторите, които бяха на служба при Блез, друга част оковаха робите му, а трети се пръснаха в търсене на трупа.

И ако не се бе разкрило навреме, че няма никакво тяло, че робите, макар и подложени на мъчения, казвали, че убийство не се е случвало и че никога не е имал брат, насмалко щяха да убият легата. Все пак изгониха трибуните и префекта на лагера, като разграбиха имуществото на пропъдените; центурионът Луцилий бе убит; нему войниците, шегувайки се, дадоха прозвището “Дай друга”, понеже колчем счупел пръчка в гърба на войник, с ясен глас искал втора и трета. Другите се спотаиха, бе задържан единствено Юлий Клемент, който поради природната си находчивост бе сметнат да подходящ да предаде войнишките искания на командването. А за въоръжен сблъсък помежду си започнаха да се готвят осми и петнадесети легион: докато единият легион желаше смъртта на центуриона по прякор Сирпик, петнадесети го бранеше, но войниците от девети легион се намесиха между спорещите с молби, а срещу упорстващите и със заплахи.

24. Тези новини подтикнаха Тиберий, макар той обикновено да прикриваше в най – голяма степен неприятните неща, да изпрати сина си Друз с видни граждани, заедно с две преториански кохорти, за да се погрижи според обстоятелствата, без да му заръчва нещо определено. Избра кохорти, подсилени повече от обикновено с отбрани воители. Бе добавена голяма част от преторианската конница и елитна част германска кавалерия, които тогава присъстваха в качеството си на охрана на императора; освен това Елий Сеян/Сейан, префект на преторианската кохорта, назначен за колега от своя баща Страбон, ползващ се с огромен авторитет пред Тиберий – наставник на младежа, а за всички останали войници – коректив при раздаването на награди и наказания. При приближаването на Друз легионите го посрещнаха сякаш по задължение, а не радостни, както обикновено, нито блестящи във военното си снаряжение, ами с ужасяващи дрехи и лица, изобразяващи по – скоро нахалство, макар да имитираха печал.

25. След като Друз влезе в лагера, метежниците подсилиха портите със стражи, заповядаха на групи въоръжени войници да се скрият на тайни места в лагера, а останалите наобиколиха трибунала в огромно множество. Друз застава, изисквайки настоятелно тишина с ръка. Метежниците, колчем обръщаха поглед към множеството, застиваха от заплашителните възгласи, а при вида на Друз те изпадаха в тревожен страх, неясен шепот, страхотен вик и внезапно смълчаване. Поради противоположни вътрешни чувства ту трепереха от ужас, ту внушаваха ужас у другите. След като глъчката стихна, Друз прочете писмото на баща си, в което бе записано, че за самия Тиберий грижата за преславните му легиони, с които той бил понесъл многобройни войни, била на първо място. След като душата му се възстановяла от скръбта, той възнамерявал да докладва пред сенаторите относно техните искания. Междувременно бил изпратил сина си, за да даде без бавене нещата, които веднага биха могли да им бъдат отпуснати. Останалото трябвало да бъде внесено за обсъждане в сената; не било редно сенатът да изглежда лишен нито от правото на помилване, нито на наказание.

26. Събранието на метежниците отвърна, че техните искания били поверени на центуриона Клемент. Той започна да говори по въпроса за уволнението след шестнадесет години, за паричните компенсации накрая на военната служба, за дневната надница в размер на един денарий и ветераните да не бъдат викани като запасници. Когато при тези искания Друз се оправда с аргумента, че това е в правомощията на баща му и сената, те се развикаха. Защо бил дошъл като нямал правомощия нито да увеличи войнишките заплати, нито да облекчи мъките им, никакви правомощия да направи нещо добро? А, моля ви, на всеки

се позволявало за бие и убива. Някога Тиберий, скрит зад името на Август, често залъгвал исканията на войниците, а сега Друз използвал същите уловки. Никога ли нямало да дойде при тях друг, освен синовете на императорското семейство? Без съмнение, необичайно било императорът да прехвърля към сената единствено допитванията относно благополучието на войската. Следователно необходимо ли било да се допитват до същия този сенат, колкото се даде наказание или се обяви сражение? Или наградите зависят от господарите, а наказанията не подлежат на потвърждение от тях?

27. Накрая напуснаха трибунала, заплашвайки с юмруци (като повод за размирици и начало на сблъсък), щом като срещнаха някой от преторианските кохорти и свитата на Друз, гневни най – вече срещу Гней Лентул, понеже той по възраст и военна слава превъзхождаше останалите, а и смятаха, че възпира Друз от отстъпки и че пръв отхвърля исканията на войниците. Скоро след това го заобиколиха, когато си отиваше от събранието и от Друз, и понеже той сам видя, че положението е сериозно, пожела да се оттегли в зимния лагер. Бунтовниците го питаха къде се е запътил – при императора или сенаторите, за да може и там да се противопостави на благополучието на легионите. Едновременно с това се нахвърлиха върху него и започнаха да го замерят с камъни – вече окървавен след един удар и сигурен, че ще го убият, бе спасен от притичалите войници от свитата на Друз.

28. Случайността упокои нощта, заплашваща да избухне в безредици. Понеже луната бе видяна да отслабва, макар небето да бе чисто. Това войниците, незапознати с причините, приеха като знамение за настоящото си положение, като сравняваха изчезването на луната със своите затруднения и решиха, че начинанието им ще приключи успешно, ако блясъкът и сиянието на богинята се възвърне. И така, засвириха в съзвучие на бронзови тръби, туби и рогове – радостно или скръбно, когато луната бе съответно по – светла или по – затъмнена. И след като се появиха облаци и я затулиха, войниците повярваха, че е скрита от сенки и както, веднъж разклатени, умовете стават податливи на суеверие, започнаха да се оплакват, че им се предвещават вечни мъки и че боговете са се отвърнали от тях заради деянията им. Цезар реши, че тази промяна трябва да се използва и предоставеното от случая, трябва да се оползотвори разумно. Заповяда да бъдат заобиколени палатките на метежниците; бе повикан центурионът Клемент и други, които бяха уважавани от войниците заради добрите си качества. Те, внедрени сред нощната стража, караулите и охраната при портите, предлагаха надежда, заплашваха със страх. “Докога ще продължаваме да държим в обсада сина на императора? Какъв ще е изходът на спора? Пред Перцений и Вибулен ли ще трябва да положим клетва за вярност? Перцений и Вибулен ли ще плащат заплатите на войниците и ще дават земи на отслужилите? Най – после те ли вместо Нероновците и Друзовците ще вземат властта над римския народ? Хайде по – скоро, както бяхме последни във вината, първи да се обърнем към разкаяние! Трудно се осъществяват исканията, засягащи общото благо; частното благоволение лесно се спечелва, лесно се получава.” С разколебани от тези думи умовете войниците, изпълнени с взаимно подозрение, разделиха новобранците от ветераните, легион от легиона. От този момент постепенно започна да се възвръща привичната готовност за подчинение. Изоставиха портите, върнаха на предишните им места бойните знамена, струпани в началото на метежа.

29. На сутринта Друз със свикването на събранието, макар да не бе особено красноречив, упори с вроденото си благородство предишните действия, одобри настоящите, каза, че не ще се поддаде на страх и заплахи. Ако видел, че се

обръщат към умереност, ако чуел да го молят коленопреклонно, щял да пише на баща си, та той, умилолюбив, да откликне на исканията на легионите. По молба на войниците били изпратени отново при Тиберий Блез и Луций Апоний, римски конник от свитата на Друз, и Катоний Юст, центурион от първата манипула. Започнаха разногласия след това в обкръжението на Друз, понеже едни смятаха, че трябва да се изчакат легатите и междувременно войниците да бъдат ласкани с любезност, а други смятаха, че трябва да се действа с по – строги мерки. Няколко умереност в тълпата; тя плаши, ако не я плашат, макар че ако веднъж бъде стресната, безопасно можела да бъде презирана; докато са подвластни все още на суеверието, трябва да бъде внушен страх от командващите, след като се премахнат подстрекателите на метежа. Характерът на Друз беше склонен към крайности. Той заповяда повиканите Вибулен и Перцений да бъдат убити. Много автори предават, че били заровени в палатката на военачалника, а други историци казват, че телата били хвърлени извън вала за назидание.

30. Тогава, щом като всички изявени метежници бяха издирени, част от тях, бродещи извън лагера, бяха избити от центурионите и войниците от преторианските кохорти, а други – като доказателство за благонадеждност – бяха предадени от собствените си войнски части. Преждевременно настъпилата зима увеличи грижите на войската, заради постоянните обилни дъждове, толкова силни, че войниците не само едва можеха да излязат от палатките си и да се срещат помежду си, а и трудно съумяваха да опазят знамената си, които биваха отнасяни от вихрушките и пороищата. Разгневеното небе продължаваше да всява ужас; не напразно небесните светила гаснели срещу нечестивците, бурите вилнеели, нямало друг лек за облекчаване на бедите, освен ако не напуснат злополучния и осквернен лагер и след като всеки изкупи своята вина, да се оттеглят в зимния лагер. Първо осми, сетне петнадесети легион се върнаха в зимните си лагери. Войниците от девети легион настояваха да бъде изчакан отговорът на Тиберий. Скоро, отчаяни от заминаването на останалите, по своя воля изпревариха това, което необходимостта им налагаше. Друз, без да дочака връщането на пратеничеството и понеже положението доста се бе успокоило, се върна в Рим.

31. Почти в същите дни, почти по същите причини германските легионите се вдигнаха на бунт, толкова по – жесток, колкото по – многочислени бяха, понеже имаха голяма надежда, че Германик няма да търпи властта на чичо си и ще се повери на легионите, които бяха в състояние да пометат всичко със собствени сили. Две бяха войските при брега на Рейн, едната се наричаше “горна” и бе под командването на легата Гай Силий, а долната ръководеше Авъл Цецина. Върховното командване бе в ръцете на Германик, който тогава бе зает със събиране на данъци в Галиите. Но войниците под командването на Силий с раздвоени чувства наблюдаваха развитието на бунта на другите. Служещите в долната войска изпаднаха в ярост, след като началото на бунта положиха двадесет и първи и пети легион. Сетне бяха увлечени и първи и двадесети, понеже същите те бяха разположени на летен лагер в земите на Убиите и прекарваха времето си в почивка и в изпълняване на леки военни задължения. И така, когато чуа за смъртта на Август, новобранците от наскоро проведения в Рим набор, които бяха свикнали на разпуснатост и не понасяха трудностите, започнаха да внушават в простодушните умове на другите войници, че бил дошъл моментът ветераните най – сетне да изискат навременно освобождаване, младите войници – увеличаване на заплатите, а всички заедно – облекчение на мъките и мъст за жестокостта на центурионите. Такива слова се чуваха не само

от един, както бе единствен Перцений сред легионите в Панония, нито достигаха до сетивата на стреснати войници, съзиращи пред себе си по – големи армии. Бунтът имаше множество лица и гласове: говореха, че в техните ръце се намирала римската държава, чрез техните победи се разширила империята, че пълководците се назовават с/на техните имена.

32. И легатът не се противопостави на бунта: понеже лудостта на метежниците отне неговата твърдост. Изведнъж те, обзети от безумие, с извадени мечове се нахвърлиха върху центурионите, понеже те бяха предмет на най - древна войнишка омраза и причина за гневните им изблици. Проснати на земята, ги налагаха с пръчки – на всеки по шестдесет удара, за да изравнят броя им с числото на центурионите. Тогава бунтовниците или захвърлиха отвъд вала, или в река Рейн пребитите, разкъсани и почти бездиханни тела на центурионите. Септимий, като избяга до трибунала, се хвърли в краката на Цецина, но бунтовниците го изискваха настойчиво дотогава, докогато не бе предаден за екзекуция. Касий Херея, който по – късно постигна известност сред потомците с убийството на Калигула, тогава все още младеж със смела душа, си проправи път с меч си сред заобикалящата го въоръжена тълпа: нито трибуните, нито префектът на лагера имаха вече реална власт. Бунтовниците сами определяха стражите, постовете и всичко друго, което нуждата налагаше. За по – дълбоко вникващите във войнишката душа знак за големината и несмиримостта на бунта бе фактът, че, войниците вместо да бъдат разединени и водени от внушението на малцина, бяха единодушни във вълнението, бяха единодушни и в спокойствието с такова равномерно постоянство, щото човек би помислил, че са под нечие командване.

33. Междувременно, както споменах, Германик събираше данъци в Галиите, когато му бе съобщено за кончината на Август. Германик бе женен за неговата внучка Агрипина и имаше няколко деца от нея. Той самият бе син на Друз, брата на Тиберий, внук на Ливия, но безпокоен заради тайната омраза на чичо си и баба си, основанията за която бяха още по – жестоки поради неоснователността си. Понеже за римския народ споменът за Друз бе скъп и се вярваше, че ако беше взел властта, щеше да възвърне свободата: заради това се отнасяха с благоразположение и имаха същата надежда за Германик. Понеже младежът имаше гражданска благонамереност, бе изключително любезен за разлика от речта и жестовете на Тиберий, надменни и мрачни. Към това е добавяше още и женската неприязън, породена от омразата на Ливия като мащеха към Агрипина, а и самата Агрипина бе лесно избухлива и единствено предаността и любовта към съпруга ѝ, въпреки необуздания ѝ нрав, я удържаха в рамките на добрия тон.

34. Но колкото по – близо бе Германик до най – висшата надежда, толкова по – ревностно действаше в полза на Тиберий. Накара съседните секвани и общините на белгите да му се закълнат във вяроност. След това, като научи за бунта на легионите, мигновено се устреми към лагера си и ги намери извън него със забити в земята погледи, сякаш в разкаяние. След като влезе в укреплението, се разнесоха нестройни оплаквания. Някои войници, като хванаха ръката му, уж да я целунат, пъгнаха пръстите му в устата си, за да докосне лишените им от зъби венци; други протягаха деформираните си от старостта крайници. Германик заповяда на събралото се, правещо впечатление на безредно множество, да се оттеглят в своите военни части. Те отвърнаха, че така щели да чуват по – добре отговора му. Германик нареди знамената да бъдат изнесени напред, така че поне те да различават кохортите. Войниците се подчиниха неохотно.

Тогава, започвайки речта си с възхвала на Август, премина към триумфите на Тиберий, като се отзова с изключителни похвали за тези прекрасни сражения, които той бил водил в Германията с тези именно легиони. След това възвеличи единството на Италия и лоялността на Галските провинции. Досега никъде нямало никакви размирици и раздори. Думите му бяха изслушани в мълчание или с умерен ропот.

35. Когато засегна бунта в речта си, питайки къде е тяхното войнско подчинение, къде е красотата на древната военна дисциплина, къде се изгонили трибуните и центурионите си, всички разголиха телата си и показаха укоризнено белезите от рани и следите от тоягите. Скоро един през друг започнаха да се жалват от подкупите за уволнение, от ниското заплащане, от трудоемкостта на войнската служба и с конкретни примери се оплакаха от валовите, рововете, събирането на фураж и дърва, от работа при друга появила се необходимост или като мярка срещу безделието в лагера. Най – ожесточено се издигна викът на ветераните, служещи вече по тридесет и повече години: те, изнемогващи, се молеха да бъдат облекчени и да не намерят смъртта си сред тези мъки, но да се сложи край на тази толкова изнурителна служба; почивката им да не е в бедност. Имаше и такива, които си искаха завещанията от божествения Август пари и като знак за добра воля ясно показаха, че са готови да подпомогнат Германик, ако той пожелаел да вземе властта. Сякаш заразен от престъпните им думи, той скочи; препречиха с оръжия оттеглянето му, заплашвайки го настойчиво, ако не се върне. Той пък извика силно, че предпочита да умре, отколкото да наруши клетвата си за вяност. Извади меча от ножницата и го понесе насочен към гърдите си, когато близкостоящите го хванаха за ръката и я задържаха със сила. Една отдалечена и скупчила се групичка, а и някои, дошли по – наблизко, колкото и да е невероятно, го насърчаваха да се убие. Войник на име Калузидий предложи извадения си меч, като добави, че неговият бил по – остър. Това се стори жестоко и непристойно дори на обхванатите от бяс войници; в това време Цезар бе отведен от свитата си в палатката.

36. Там започнаха да се съветват за мерките срещу метежа. Понеже стана известно, че се подготвят пратеници, които да привлекат и горната войска към същата кауза и че градът на Убиите е определен за опустошение и натоварени с плячка шайки ще се устремят към разграбване на Галиите. Известеният за римския бунт враг увеличаваше страха им; ако брегът на река Рейн бъде изоставен, врагът ще нахлуе, а ако спомагателните войски и съюзниците започнат да се въоръжават срещу отстъпващите легиони, ще се стигне до гражданска война. Строгостта е пагубна, снизходителността е позорна. За държавата е еднакво опасно да се отстъпи на войниците във всичко или в нищо. И така, след като претеглиха двете възможности, бе решено да бъде написано писмо от името на принцепса, че се дава уволнение на отслужилите по двадесет години военна служба, условно за се уволняват онези, които имат по шестнадесет години служба – те да бъдат задържани в запаса, но да бъдат освободени от всички други повинности, освен когато трябва да се отблъсне врага и ще им се изплати в двоен размер завещаното от Август, което те изискваха.

37. Войниците усетиха, че тези неща са измислени за случая и веднага настойчиво си ги поискаха. Уволнението бързо бе извършено от трибуните. Паричното заплащане бе отложено до пристигането им в зимния лагер. Но пети и двадесет и първи легион не отстъпиха от исканията си, докато в самия летен лагер парите не бяха изплатени от пътните на самия Цезар и неговата

свита. Легатът Цецина върна първи и двадесети легион в града на Убиите в безобразен боен ред, понеже касите с парите, измъкнати от пълководеца, бяха влачени сред бойните знаци и знамената. Германик, след като се отправи към горната войска, без бавене накара да му се закълнат във вярност втори, тринадесети и шестнадесети легион. Четиринадесети легион леко се колебаеше: бяха му предоставени парите и уволнението, макар войниците да не бяха предявявали претенции.

38. В земите на Хауките ветераните, охраняващи размирните легиони, започнаха метеж. За кратко бяха потиснати чрез незабавната екзекуция на двама войници. Така заповяда Манлий Ений, префектът на лагера: това по – скоро бе сплашване, отколкото правомерна постъпка. После при усилването на бунта той избяга и бе открит, след като скривалището му стана ненадеждно: защити се със смелост: те не оскърбявали префекта, а главнокомандващия Германик и император Тиберий. И като се изплашиха войниците, който оказваха съпротива, той грабна знамето и се насочи към брега; и викайки силно, че ще счита за дезертър всеки, който се отдели от строя, върна в зимния лагер гневните, но стреснати войници.

39. Междувременно пратеници от името на сената пристигнаха при върналия се вече в града на Убиите Германик. Там зимуваха два легиона – първи и двадесети, а и току – що уволнили се ветерани. Страх обхвана вече напласените и тревожни поради гузната си съвест войници. Казваха, че пратениците са дошли по заповед на сената, за да отменят придобивките, които били спечелили със своя бунт. И както тълпата има навик да си намира виновник за бедствието, даже когато то е нереално, те обвиниха Мунаций Планк, бивш консул, предводител на пратеничеството, че е отговорен за сенатското постановление. След спускането на нощта започнаха настойчиво да искат поставеното в дома на Германик знаме; и като се струпаха край входа на къщата, разбиха портите и принудиха под непосредствена смъртна заплаха насила измъкнатия от спалнята си Германик да им предаде знамето. След това, бродещи из улиците, срещнаха пратениците, които научили за суматохата около Германик, се бяха отправили към него. Метежниците се нахвърлиха с обиди върху легатите, заплашваха ги с убийство, най – вече Планк, чието достойнство го възпря от бягство. Изложеният на опасност Планк имаше за едничко убежище лагера на първи легион. Там, като прегърна отличителните знаци и знамето, се опита да се защити с тези светини и ако знаменосецът Калпурний не го бе спасил от насието (рядкост дори сред врагове), легат на римския народ в римски лагер щеше да опетни с кръвта си божиите олтари. С настъпването на деня, след като стана ясно кой е военачалник, кой войник и какво е сторено, Германик влезе в лагера, заповядвайки да му доведат Планк. Той го прие при себе си на трибунала. Тогава, упреквайки крайната им ярост, каза, че се е надигнал отново не войнишкият, а божият гняв и им разкри защо са дошли пратениците. Оплака с красноречиви слова нарушената неприкосновеност на пратениците, тежката и незаслужена обида спрямо Планк, позора, който си е навлякъл легионът и понеже събранието бе по – скоро стреснато, отколкото успокоено, отпрати делегацията под охраната на отряд спомагателни конници.

40. Всред тази тревога всички приближени на Германик го обвиниха, че не е отишъл при горната войска, където би могъл да намери подчинение и помощ срещу враговете: достатъчно и предостатъчно грешки били направени посредством раздаване на пари и прекомерна снизходителност. Дори ако Германик не ценял собствения си живот, защо държал невръстния си син и

бременната си съпруга сред луди, които потъпквали всяко човешко право? Нека поне ги върне на дядото и държавата. Съпругата му, противопоставяйки се, заяви, че е потомка на Август и способна да посрещне опасността с достойнство, но най – накрая след дълго бавене, като прегърна със сълзи на очи корема ѝ/нея и техния син, съумя да я принуди да заминат. Жалната процесия от жени напредваше бавно: бягащата съпруга на военачалника с малкия си син в скута си, наоколо плачещите съпруги на мъжете от свитата на Друз, които вървяха заедно с нея. Не по – малко тъжни бяха онези, които оставаха.